

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

Gebruik bron 13.

- 1p **22** Onder welke naam staat de gebeurtenis bekend die in de bron wordt omschreven?
- 2p **23** Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Sinterklaas bij een intocht in 1941 begroet door de jongerenbeweging van de NSB. Sinterklaas was ook aanwezig bij een concert voor kinderen van Nederlanders die vrijwillig voor de nazi's vochten. Dit alles werd uitgezonden in het bioscoopjournaal.
- Hieronder staan zes begrippen die gaan over Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog:
- 1 capitulatie
 - 2 censuur
 - 3 collaboratie
 - 4 mobilisatie
 - 5 persoonsbewijs
 - 6 propaganda
- Welke **twee** begrippen horen bij de tekst hierboven over de intocht van Sinterklaas? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 14.

- 1p **24** Afbeelding 1 en 2 gaan over dezelfde gebeurtenis. Welke gebeurtenis is dat?
- A de aanval op Pearl Harbor
 - B de Blitzkrieg in Polen
 - C de invasie in Normandië
 - D de slag bij Stalingrad

Gebruik bron 15.

- 2p **25** Iemand beweert dat de man **fout** was in de oorlog. De echtgenote van de man is het daar niet mee eens. Zij vindt dat haar man **niet fout** was in de oorlog.
- Geef voor beide standpunten een argument.
- Doe het zo:*
- De man was fout, want ...
- De man was niet fout, want ...

- 1p 26 In de loop van de Tweede Wereldoorlog werd in Nederland maar één politieke partij toegestaan.
→ Welk klassiek grondrecht werd daarmee geschonden?

Gebruik bron 16.

- 2p 27 Hieronder staan vier mogelijke redenen om onder te duiken:
- 1 deelname aan de Spoorwegstaking
 - 2 gedwongen tewerkstelling
 - 3 Joods zijn
 - 4 verzetsdaden plegen
- Geef per verhaal aan welke reden daarbij hoort. **Let op!** Een reden mag maar één keer worden gebruikt. Er blijft één reden over.

Doe het zo:

Bij verhaal a hoort reden ... (vul nummer in).
(enzovoort tot en met verhaal c)

Gebruik bron 17.

- 1p 28 Uit de bron blijkt dat Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog geen rechtsstaat meer was.
→ Geef een reden, met behulp van de bron, waarom Nederland toen geen rechtsstaat meer was.

Doe het zo:

Nederland was toen geen rechtsstaat meer, want ... (geef een reden met behulp van de bron).

Gebruik nogmaals bron 17.

- 1p 29 Twee beweringen over de Holocaust:
- Bewering 1: de Holocaust was een onvoorbereide actie.
Bewering 2: de Holocaust was een zorgvuldig geplande actie.
→ Welke bewering is juist? Verklaar je keuze met behulp van de bron.

Doe het zo:

Bewering ... (kies uit: 1 of 2) is juist, want ... (geef een verklaring met behulp van de bron).

Gebruik bron 18.

- 1p 30 Welk begrip past bij de inhoud van de documentaire?
- A dwangarbeid
 - B kampen
 - C nationalisme
 - D soevereiniteitsoverdracht

bron 13

Een uitspraak uit 1941:

Zondag 22 juni zijn de Duitse legers de Sovjet-Unie binnengetrokken. Dit is een briljante daad van Hitler als militair strateeg en als bouwer van het nieuwe Europa.

bron 14

Twee afbeeldingen die hetzelfde gebeurtenis tijdens de Tweede Wereldoorlog laten zien:

afbeelding 1

afbeelding 2

Toelichting

Vertaling van de tekst: Herdenk 7 december!

bron 15

Uit een televisieprogramma (uit 2001) over een NSB'er:

Zijn echtgenote heeft nooit begrepen waarom mensen boos waren over zijn lidmaatschap van de NSB. Hij richtte zich vooral op de sociale tak van de NSB. Zo collecteerde hij voor de Winterhulp, de liefdadigheidsorganisatie van de NSB. Ook zette hij zich in voor de Volksdienst. De Volksdienst hielp slachtoffers van bombardementen en zamelde kleding en meubels in voor de armen. Joden kregen geen hulp van deze organisaties.

bron 16

Hieronder staan drie verhalen over onderduiken tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland:

verhaal a

In het geheim maakte en repareerde ik wapens. Ik was net op tijd ontsnapt bij een inval van de bezetter en moest onderduiken. Ik heb toen met een oppasser van een dierentuin gepraat. Hij zei: "Ga vannacht maar in het hok van de chimpansee." Daar heb ik dus geslapen. In de kooi ernaast zat de gorilla Japie.

verhaal b

De Duitsers deden meestal 's nachts invallen om jonge mannen te arresteren. Dan vluchtten de jongens uit de buurt het huis uit en klommen over de schutting mijn tuin in. Volgens afspraak stond mijn tuinkamerdeur altijd open. Het gebeurde vaak dat een jongen bij mij naar binnen rende en zich dan onder mijn bed verstopte.

verhaal c

Zo liepen we dan door de stromende regen, vader, moeder en ik, op weg naar het onderduikadres. De arbeiders die we tegenkwamen, keken ons vol medelijden na. Ze vonden het jammer dat ze ons geen voertuig konden aanbieden vanwege de opvallende gele ster op onze kleding.

bron 17

Over de geschiedenis van een bank in Nederland:

Tijdens de Tweede Wereldoorlog richtte de Duitse bezetter een nep-bank op. Nederlandse Joden moesten hun geld op deze nep-bank zetten. Ook moesten ze al hun sieraden en kunst bij deze nep-bank opslaan. De directie van deze bank wist in 1943 dat de Duitse bezetter Joden zou afvoeren. Hun bankrekeningen werden opgeheven. Alle kostbaarheden van Joden werden verkocht. Van dat geld werden onder andere deportaties betaald en werd 11 miljoen gulden geïnvesteerd in de uitbreiding van kamp Westerbork. Ook concentratiekamp Vught is betaald met Joods geld.

bron 18

Uit een documentaire over de Tweede Wereldoorlog in Indonesië:

In een toespraak zei Soekarno dat hij de keizer van Japan zeer dankbaar was. De idealen waar vele Indonesiërs al tientallen jaren voor hadden gestreden, waren nu bijna bereikt. De Japanners gaven op de Inlandse school militaire training. Dat werd door veel leerlingen leuk gevonden. Dan werd er geoefend met houten geweren en werd er gemarcheerd. De Amerikanen, de Engelsen en de Nederlanders waren dan de vijanden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.